

> Retouradres Postbus 2518 6401 DA Heerlen

Per e-mail:
ROAZ-voorzitters

Stadsplateau 1
3521 AZ Utrecht
Postbus 2518
6401 DA Heerlen
T 088 120 5000
www.igj.nl

Inlichtingen bij

Kenmerk IGJ
2021-2685680/
V2020501/ME/hrs

Datum 5 november 2021
Betreft Onderlinge solidariteit rondom patiëntenspreiding is een randvoorwaarde voor kwaliteit en toegankelijkheid van zorg

Geachte ROAZ-voorzitters,

In deze brief gaan wij namens de Nederlandse Zorgautoriteit (NZa) en de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (IGJ) in op de actuele ontwikkelingen rond het spreiden van COVID-patiënten

Draagkracht in de zorg

De aanhoudend hoge druk op de zorg, leidt tot brede zorgen over hoe lang zorgprofessionals deze druk nog aan kunnen. Als toezichthouders delen wij deze zorgen. Bovenop de al langer bestaande krapte op de arbeidsmarkt zien we in alle sectoren van de zorg in toenemende mate uitval door ziekte en uitstroom. De snelle toename van COVID-besmettingen in combinatie met de inhaalzorgvraag leidt tot een hoge druk door alle zorgketens heen. Veel zorgprofessionals zijn zwaar belast, voelen zich overvraagd, moegestreden en hebben onvoldoende kunnen herstellen na de eerdere besmettingsgolven in de pandemie.

Tegelijk zien we dat bestuurders en zorgprofessionals zich met hart en ziel blijven inzetten voor de zorg. Dat geeft perspectief en vertrouwen.

Om de draagkracht van de zorg optimaal te benutten – dat wil zeggen, geen capaciteit onbenut te laten maar zorgprofessionals ook niet te blijven overvragen – is solidariteit een belangrijke waarde. Immers, zorgprofessionals helpen en ondersteunen elkaar waar mogelijk en nodig. En ook ziekenhuizen, zelfstandige klinieken en ROAZ-regio's dienen onderling solidair te zijn.

Belang van patiëntenspreiding

De bovenregionale patiëntenspreiding door het Landelijk Coördinatiecentrum Patiënten Spreiding (LCPS) is sinds de uitbraak van de COVID-pandemie een belangrijke factor bij het zo goed mogelijk op peil houden van zowel de toegankelijkheid als de kwaliteit van zowel COVID als non-COVID zorg. In eerdere golven hebben wij steeds gezien dat het, bij stijgende of dalende COVID-ziekenhuisopnames, tijd kost voor alle betrokkenen om goed in te spelen op de spreidingsbehoefte. Opschalen van capaciteit voor spreiding van bovenregionale COVID patiënten is complex en ingrijpend. Het tijdig vragen om overplaatsing van COVID patiënten danwel het aanbieden van voldoende bedden voor bovenregionale spreiding – zowel voor de kliniek als de IC – kost organisaties

tijd en ook gewenning. Dat is begrijpelijk.

Echter, momenteel ontstaan in regio's met een hoge instroom van COVID-patiënten risicovolle situaties doordat verpleegafdelingen en IC's vol liggen, SEH's vollopen en presentatiestops moeten worden afgekondigd. Ook worden in deze ziekenhuizen de BOSS-bedden bezet. De genoemde knelpunten verplaatsen zich naar andere ziekenhuizen in de regio waardoor een hele regio in de knel komt. De hoge instroom van COVID-patiënten zorgt ook voor knelpunten in andere sectoren van de keten, zoals verpleeghuizen, huisartsposten, verloskunde et cetera.

Datum

5 november 2021

Dringend beroep

Wij doen daarom wederom een dringend beroep op alle regio's om de gezamenlijke draagkracht te optimaliseren. Dit betekent dat regio's vroegtijdig inspelen op de prognoses van het LCPS en zowel klinische als IC-bedden aanbieden voor bovenregionale spreiding als zij op grond van het PECC-beeld onder faire share zitten. De afgelopen dagen is sprake van een structurele onbalans tussen overplaatsingsverzoeken en aangeboden bedden en zien we dat het LCPS, ondanks herhaaldelijke verzoeken, dringend noodzakelijke spreiding niet kan realiseren, waardoor overbelaste regio's niet ontlast worden en risico's voor zorg ontstaan.

Fair share blijft een belangrijk uitgangspunt bij patiëntenspreiding

Bovenstaande is in lijn met de afspraken die u als ROAZ-voorzitters hebt gemaakt tijdens de ALV van het LNAZ op 3 november 2021, waarbij is besloten fase 2b conform het LNAZ Opschalingsplan in te stellen.

De komende periode blijft 'fair share' een belangrijk uitgangspunt bij de bovenregionale patiëntenspreiding. Aanvullend daarop voeren veldpartijen, zorgverzekeraars, de NZa en de IGJ onder aanvoering van de Federatie Medisch Specialisten (FMS) en de Nederlandse Vereniging voor Intensive Care (NVIC) gesprekken over een aanvulling op eerdere afspraken (waaronder het Raamwerk voor het behoud van reguliere klinische non-COVID zorg in relatie tot de pandemische druk) om de toegankelijkheid van de IC-afhankelijke kritiek planbare zorg beter te waarborgen.

Wij verwachten dat er binnen twee weken aanvullende afspraken gemaakt kunnen worden, die bijdragen aan het op gelijke wijze doorvoeren van maatregelen rond opschaling en afschaling en uiteindelijk een gelijk niveau van toegankelijkheid en kwaliteit van zorg – zowel COVID- als non-COVID.

Wij vragen u ook om, indien hiervan niet al sprake is, alle sectoren uit de zorgketen te betrekken, zodat vanuit deze samenwerking de toegankelijkheid van de zorg zo optimaal kan worden behouden.

Pijnlijke keuzes zijn onvermijdelijk

De huidige situatie maakt dat pijnlijke keuzes, zoals het opnieuw afschalen van OK-programma's of het afbellen van patiënten die al langere tijd wachten op zorg, onvermijdelijk zijn. Uiteraard is daarbij het doel om gezondheidsschade zoveel mogelijk te beperken. Als toezichthouders vinden wij ook dat zorgprofessionals niet de dupe mogen worden of onnodig belast moeten worden met de omstandigheden die hen dwingen om keuzes te maken. Het zo goed mogelijk met elkaar afspreken binnen welke kaders die keuzes gemaakt worden en de afwegingen met elkaar te bespreken, draagt bij aan een rechtvaardige verdeling en onderlinge solidariteit. Als toezichthouders willen wij dit gesprek ondersteunen. Wij nodigen u daarom uit om ons laagdrempelig te informeren bij dilemma's en knelpunten.

Wij danken u voor uw voortdurende inzet voor de patiëntenzorg én voor de zorgprofessionals en wensen u veel wijsheid en sterkte in deze – opnieuw – belastende periode.

Datum
5 november 2021

Met vriendelijke groet,
Mevrouw dr. M.J. Kaliouw

Mevrouw dr. M.A.W. Eckenhausen

Nederlandse Zorgautoriteit
Voorzitter raad van bestuur

Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd
Inspecteur-generaal